Széky János

Két pont a hatból

VISSZHANG - LVI. évfolyam, 38. szám, 2012. szeptember 21.

Teljesen jogosak Meggyes Máté fenntartásai (*Hat pontban*, *ÉS,* 2012/37., szept. 14.) azzal kapcsolatban, ahogyan a keletnémetek kiengedését elbeszéltem (*Korpa közé keveredve*, *ÉS,* 2012/36., szept. 7.). Amint jogos az 1987–90-es átmenet bármilyen elbeszéléséhez fűződő gyanú: *„nem úgy történt, ahogy mondják”*. Az események minden résztvevője hajlamos saját magát fényezni, és másokat rossz színben feltüntetni, vagy kitakarni a képből. Rengeteg a manipuláció. De a mai kormányzó elit érdekétől diktált manipuláció az is, amely csak feketében-fehérben láttatja a történteket: tiszta lelkű forradalmár rendszerváltók kontra hatalomba kapaszkodó, bűnös kommunisták.

A hat pontból most csak kettőre válaszolnék, abban benne van a többi is.

„Nem állja meg a helyét, hogy az akkori tárgyalásokról többet lehetett tudni, mint a mostaniakról.” Mint írtam, az esetnek bőséges, tudományos szintű irodalma van. Jacques Lévesque, Ripp Zoltán, Romsics Ignác, Tőkés Rudolf összefoglaló művein kívül ajánlani tudom Pünkösti Árpád tényfeltárását, Békés Csaba, Horváth István–Németh István diplomáciatörténeti írásait, és legfőképpen a kommunistabarátsággal sohasem vádolt Oplatka András könyvét, amelynek tagadhatatlanul Németh Miklós a pozitív főszereplője. Az elektronikus levelezés – Timothy Snyder amerikai történész szavával „a gazemberek menedéke” – térhódítása előtt vagyunk. Amit lehetett, lepapíroztak, a tanúk pedig élnek, és sem a magyar, sem a német oldalnak nincs mit szégyellnie, úgyhogy a történész bővelkedik a forrásokban.

„A nyugatnémetektől kapott egymilliárd dolláros, vissza nem térítendő gyorssegély így életfontosságú volt, de nem a demokratikus átalakulás, hanem a kommunista hatalom fenntartása érdekében.”

Részletkérdés, hogy nem a nyugatnémetektől kaptuk, hanem az Európai Gazdasági Közösségtől. Az azonban nem, hogy már a keletnémetek kiengedésének idejére eldőlt: Magyarországon többpárti, szabad választások lesznek, és a gyorssegély megadásának időpontjában az is, hogy mikor. Már augusztus-szeptemberi pótválasztások során tisztázódott, hogy az MSZMP (októbertől: az MSZP) egyedül nem tud választást nyerni, és az is, hogy nem lenne számottevő koalíciós partnere. A kormánynak természetesen érdeke volt, hogy az MSZP pozícióit *egy szabad választás esetére* javítsa, de a gazdasági összeomlás – vagy a Németh-kormány bukásának siettetése egy ilyen katasztrófa árán a választások *előtt* – a kormányzásra készülő ellenzéknek sem állt józan érdekében.